

RIJKSWATERSTAAT DIRECTIE GRONINGEN

GRONINGEN
Zuiderpark 3
Telefoon (050) (05900) 31044
Telex 53164

Aan het dagelijks bestuur van het
meerschap Paterswolde,
secretariaat: Stadhuis,
GRONINGEN.

- 3 JUL 1967

UW KENMERK:

UW BRIEF VAN:

ONS KENMERK:

3364

GRONINGEN,

BIJLAGEN: TERUG
NIEUW

3 tekeningen.

ONDERWERP:

Verplaatsing watermolen.

De bestaande en toekomstige situatie van de te verplaatsen watermolen ten zuiden van Helpman is op 12 januari 1966 in verband met de nadere wensen van het meerschap Paterswolde ten aanzien van de plaats en de taak van de molen na verplaatsing opnieuw opgenomen door de heer J.G. Buijs, assistent-technisch adviseur van de vereniging "De Hollandsche Molen".

Gebaseerd op haar onderzoek heeft de vereniging een bestek opgemaakt, waarin alle werkzaamheden, betrekking hebbende op het demonteren, vervoeren en het, met vernieuwing c.q. herstelling van verschillende onderdelen, opnieuw oprichten van de bovenbouw zijn beschreven.

Voorts heeft de vereniging de molenmaker J. Medendorp te Zuidlaren uitgenodigd tot het doen van een prijsaanbieding voor het uitvoeren der omschreven werken. Deze prijsaanbieding, gedateerd 30 april 1966, resulteert in een aannemingssom van f. 60.888,-- met de verklaring van de aannemer, dat hij de aanbieding gedurende drie maanden plus eventueel dertig dagen gestand zal doen.

- Deze -

Deze termijn is reeds ruimschoots verstreken.

Het is dan ook niet uitgesloten, dat het bedrag van f. 60.888,— bij een noodzakelijk geworden nieuwe prijsaanbieding zal worden verhoogd. Zeker is zulks overigens niet.

Dezerzijds is een plan opgemaakt voor het maken van de onderbouw voor de te verplaatsen molen, waarbij overleg is gepleegd met de eerder genoemde vereniging. De door haar verstrekte molentechnische adviezen zijn geheel in het plan verwerkt.

De onderbouw bestaat in hoofdzaak uit een vijzelgoot, waterlopen en acht onderling door een ringbalk gekoppelde poeren, uitgevoerd in gewapend beton en gefundeerd op korte palen, eveneens van gewapend beton.

Teneinde het oorspronkelijk karakter van de molen zo goed mogelijk te bewaren zullen de in het zicht komende betonvlakken worden bekleed met metselwerk en zullen de veldmuren worden opgetrokken met door de "aannemer van de bovenbouw" schoon te bikken, van de oude onderbouw afkomstige, steen. Indien er een voldoende aantal geschikte afkomende stenen beschikbaar komt zal kunnen worden getracht ook het bekledingsmetselwerk een zo oorspronkelijk mogelijk aanzien te geven. Onder- en achterloopsheid van de molen zal worden tegengegaan door drie houten damwandschermen. Teneinde het mogelijk te maken de vijzelgoot droog te zetten zullen schotbalkspinningen worden gemaakt in het beton- en metselwerk. De waterlopen zullen worden afgedekt met een houten plankier. De instroomopening zal worden voorzien van een krooshek.

Het maken van de in de voorgaande alinea beschreven werken, het graven van een watergang naar de dichtsbijzijnde poldersloot, het maken van een verbinding met het op het Paterswoldermeer uitkomende kanaaltje naar het nabijgelegen sluisje, het opwerpen van een molenberg met gebruikmaking van door uitgraving verkregen grond en het maken van een klinkerverharding rondom de molen wordt dezerzijds begroot op f. 34.000,—, inclusief bliksemafleider.

De totale kosten voor het verplaatsen van de molen kunnen blijkens het vorenstaande thans worden gesteld op f. 95.000,— rond.

Ik stel u voor de nodige stappen te ondernemen om de fondsen beschikbaar te krijgen voor het verplaatsen van de molen volgens de nieuwe opzet.

Een exemplaar van de tekeningen 66.220, 66.242 en 67.107 gaat hierbij. Meerdere exemplaren zal ik u desgevraagd gaarne nazenden.

De hoofdingenieur-directeur,
(get.) J.C. Hoornenborg.

(ir. J.C. Hoornenborg).

RIJKSWATERSTAAT DIRECTIE GRONINGEN

GRONINGEN
Zulderpark 3
Telefoon (050) (05900) 3 10 44
Telex 53164

Aan het dagelijks bestuur van het
meerschap Paterswolde,
Stadhuis,
GRONINGEN.

UW KENMERK:
nr. 37

UW BRIEF VAN:
4 september 1967

ONS KENMERK: 4691
BIJLAGEN: TERUG
NIEUW

GRONINGEN, 10 SEP 1967

ONDERWERP:
Verplaatsing watermolen.

Ter beantwoording van uw bovenvermelde brief deel ik u mede, dat de in 1962 geraamde kosten ad f. 38.000,- voor het verplaatsen van de watermolen van het waterschap Helpman zijn gebaseerd op een rapport van de vereniging "De Hollandsche Molen", opgemaakt naar aanleiding van een op 21 september 1962 gehouden inspectie.

De kosten voor de verplaatsing en voor het maken van de fundering en de veldmuren zijn toen geraamd op respectievelijk f. 28.000,- (thans f. 60.888,-) en f. 10.000,- (thans f. 24.000,-).

Het grote verschil in de kosten kan als volgt worden verklaard:

- a. in 1962 is gedacht aan de opstelling van de molen op een eenvoudige funderingsconstructie, waarbij de molen uitsluitend zou functioneren als monument en niet als "werkende" molen; op aanwijzing van de zijde van het meerschap werd deze plaats en doelstelling gewijzigd; de molen kreeg een plaats aan het meer, waar de funderingsomstandigheden minder eenvoudig zijn, de aanvoer minder eenvoudig is en bovendien moest de molen een bemalingstaak gaan verrichten, hetgeen inhoudt de bouw van een complete vijzelgoot en aan- en af-
- voergoten in de -

RIJKSWATERSTAAT DIRECTIE GRONINGEN

- voergoten in de fundering;
- b. het verval van de molen in de afgelopen 5 jaren heeft uiteraard enigermate, zij het betrekkelijk gering kostenverhogend gewerkt;
- c. de bouwkosten zijn sedert 1962 voor een arbeidsintensief werk als het onderhavige zeer aanzienlijk - tenminste met 25% - gestegen.

Uit de vergelijking van een en ander met ingrijpende restauratiewerken blijkt, dat de gegeven berekening ad f. 95.000,- op basis van het huidige prijsniveau reëel is.

De hoofdingenieur-directeur,

(get.) J.C. Hoornenborg.

(ir. J.C. Hoornenborg).

(Faint, mirrored text from the reverse side of the page, likely bleed-through from another document. The text is largely illegible due to its low contrast and orientation.)

II ov
3

MEERSCHAP PATERSWOLDE

secretariaat: Stadhuis Groningen

nr. 57.

onderwerp :
verplaatsing
watermolen.

bijl.:div.

Aan de technische commissie van
het meerschap Paterswolde.

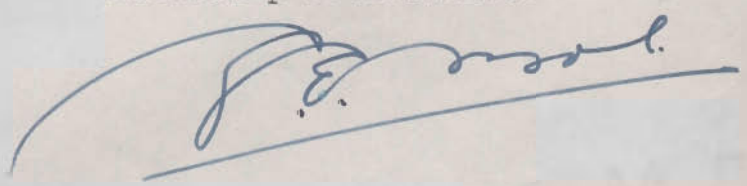
Groningen, 20 oktober 1967.

Hierbij zend ik u de stukken betreffende de
aanbieding van rijkswaterstaat voor de overname en
verplaatsing van een watermolen.

Het dagelijks bestuur zou hieromtrent gaarne
uw advies ontvangen, ook ten aanzien van de vraag
of deze aanbieding naar uw mening aanvaardbaar is.

Bij uw advies ontvang ik deze stukken gaarne
terug.

and
De secretaris van het
meerschap Paterswolde:

Veelmeer f 15.000 - 4 jaar
40.000 -

Samma f 55.000 -
Kingslagh f 40.000 - land
Kingsma area f 200.000 -

TC 199
24 OKT. 1967

MEERSCHAP PATERSWOLDE

technische commissie

nr. 224.

onderwerp verplaatsing water-
molen Helpman

Groningen, 29 januari 1968
St. Jansstraat 4, tel. 38438

bericht op uw brief dd. 20 okt. '67
nr. 57

Aan:
Het Dagelijks Bestuur van
het Meerschop Paterswolde,
stadhuis,
Groningen.

Onder terugzending van de met nevenvermelde brief om bericht en raad gezonden stukken betreffende de verplaatsing van de watermolen Helpman naar een plaats in de omgeving van de Schipsloot delen wij u mede, dat de begroting van de herbouw en verplaatsingskosten door de Groninger Molencommissie accoord is bevonden. In de plannen van het Meerschop is aan deze molen een bemalingsfunctie toegedacht voor de laag gelegen gronden aan de oostzijde van het Paterswoldsemeer.

De mogelijke aanleg van een zuidelijke verbinding onder meer tussen de Verlengde Hereweg en de Paterswoldseweg, de zogenaamde zuidelijke randweg, kan tot gevolg hebben dat de vormgeving van het meer een aanzienlijke wijziging zal ondergaan. Hierbij is het niet uitgesloten dat de thans voor bemaling in aanmerking komende oppervlakte ten oosten van het bestaande meer aanzienlijk zal worden verkleind. De vraag rijst of in dat geval op de geprojecteerde plaats een functionerende watermolen, gezien de daarmee gemoeide kosten, nog aanvaardbaar is.

Een uitspraak over dit punt kan eerst worden gedaan nadat de door de Grontmij nader uit te werken plannen een meer definitieve vorm zullen hebben verkregen. Hiermede zal naar mag worden verwacht dit jaar nog zijn gemoeid.

Namens de Technische Commissie
van het Meerschop Paterswolde:

(voorzitter)

(secretaris)

44

Notitie bij windwatermolen 39: de Helper watermolen

In de laatste vergadering heeft de molencommissie omtrent de mogelijkheid betreffende demonteren en opslaan zich ervoor uitgesproken:

- a) alleen zwaar hout opbergen, zonder eerst in de openlucht ~~te~~ een tijd te laten liggen; het opslaan dient op latten te geschieden ter wille van de ventilatie;
- b) dekhout en ander onbelangrijk, slecht en wormstekig hout wegdoen.

Overigens hecht de Molencommissie niet veel waarde aan het opslaan van de molen; volgens opgedane ervaring kon de loods dan wel eens de functie krijgen van wachtkamer voor de ondergang. Indien het Meerschap besluit de molen niet te herbouwen kan afbraak zonder omslag geschieden, daar deze molen nooit op de lijst van beschermde cultuurmonumenten heeft gestaan.

In een gesprek, dat de heer G.E. Bos vandaag met de heer Van Oven en mij voerde, kwam sterk de gedachte naar voren, dat spoedig definitief besloten moet worden of de molen naar de uitgezochte plaats moet worden verplaatst of dat hij moet worden opgegeven. Inmiddels zijn er meer omstandigheden gekomen, die voor het eerste pleiten. Door het nieuwe verkeersplan zal de molen op een zeer belangrijke plaats komen te liggen. Oorspronkelijk kon nog geen rekening worden gehouden met de Regeling ver~~g~~ijning Monumenten. ~~De~~ stelt de gemeente Haren in staat 30 % in het herstel bij te dragen. Burgemeester Ketwich wil daaraan wel meewerken vertelde de Heer Bos. Bekend is dat de provincie een dergelijke gemeentelijke uitgave verantwoord acht.

De praktische mogelijkheid de molen op te slaan is verminderd, doordat de betreffende loods wordt afgebroken.

Vorenstaande overwegingen zouden ertoe kunnen leiden het M D.B. van het Meerschap te animeren de molen spoedig te herplaatsen. In mei van het volgende jaar zou de molen noodzakelijkerwijs moeten worden afgebo^rken, aldus Rijkswaterstaat.

Groningen, 6 nov. 1968.

P. Jongema

245

verplaatsing water-
molen Helpman

bericht op: ten verfolge op onze
brief d.d.6 maart'68,
nr. 238

Groningen, 29 maart 1968

AAH:

Het Dagelijks Bestuur van
het Meerschop Paterswolde,
stadhuis,
Groningen.

Ten verfolge op onze brief d.d. 6 maart 1968 delen wij u mede, dat het naar wij menen niet mogelijk is binnen de termijn waarin de Rijkswaterstaat met het verwijderen van de watermolen Helpman moet beginnen, een beslissing te nemen ten aanzien van de plaats c.q. de mogelijkheid tot herbouw van de molen binnen het meerschapsgebied. In overleg met de Rijkswaterstaat geven wij u in overweging de molen wel voor de symbolische prijs van f 1,- over te nemen en de Rijkswaterstaat te versoeken de molen te slopen en op te slaan op een daartoe geschikte plaats, bijvoorbeeld in en bij de schuur van de brugwachterswoning bij de voormalige brug 18 over het Noordwillemskanaal. In onze brief d.d. 29 januari 1968, nr. 228 adviseerden wij u dese schuur van de Rijkswaterstaat over te nemen. De Rijkswaterstaat is bereid de sloopkosten voor zijn rekening te nemen, de verplaatsings- en opslagkosten zouden door het Meerschop moeten worden gedragen. Het transport en de opslag zou onder toezicht van de Rijkswaterstaat kunnen plaats vinden. De transport- en opslagkosten zullen circa f 1000,- bedragen. Te zijner tijd kan dan worden besloten de molen binnen het meerschapsgebied op een daartoe geëigende plaats te herbouwen, dan wel de molen aan een andere gegadigde voor de door het Meerschop te maken transport en opslagkosten te verkopen.

Wij geven u in overweging de hoofdingenieur-directeur van de Rijkswaterstaat voor te stellen de molen voor een bedrag van f 1,- aan het Meerschop over te dragen, op kosten van de Rijkswaterstaat te slopen en voor rekening van het Meerschop te transporteren en op te slaan bij de schuur nabij de voormalige brug over het Noordwillemskanaal.

Namens de Technische Commissie
van het Meerschop Paterswolde:

(voorzitter)

(secretaris)